

Колекція гадів (збірник)

Автор:

[Андрій Кокотюха](#)

Колекція гадів (збірник)

Андрій Анатолійович Кокотюха

TeenBookTo

Андрій Кокотюха (нар. 1970 р. у м. Ніжин на Чернігівщині) – сучасний український письменник, сценарист, журналіст. Автор понад 60 художніх, документальних та науково-популярних книжок. Кілька років поспіль входить до топ-10 авторів, чиї твори є лідерами продажів в Україні, за що відзначений як «Золотий письменник» (2012).

А ще Андрій Кокотюха пише чудові дитячі книжки. У видавництві «Фоліо» в серії «TeenBookTo» вийшли друком його збірки повістей «Мисливці за привидами» та «Подвійний капкан».

Схоже на ящірку, тільки в кілька разів більше, плямиста шкіра, гострі зуби, хижий погляд... Такі екзотичні тварини з'явилися раптом у звичайній річці на Полтавщині. Але щойно Максим Білан дізнався про велике викрадення екзотичних рептилій з тераріуму, зрозумів: не фантастика це, а детектив. Тож разом зі своїм другом Денисом Черненком він починає шукати злодіїв. А ще невгамовні сищики закриють небезпечний Клуб Боягузів, зловлять за руку викрадачів дітей і навіть зможуть зашкодити спробі створити злочинську корпорацію в рідній школі. Пориньте у небезпечні та веселі пригоди разом із шаленою парочкою ваших ровесників!

Андрій Кокотюха

Колекція гадів

© Андрій Кокотюха, 2014

© В. М. Карасик, художнє оформлення, 2017

© Видавництво «Фоліо», марка серії, 2017

* * *

Клуб Боягузів

1. Подорож триває

– Без вас я нікуди не поїду! – заявила Оксана Дорошенко.

Ну ось, знову починається...

Максим Білан і Денис Черненко знайомі з нею лише два місяці. А бачилися і того менше. Якщо скласти до купи всі дні, які вони проводили разом, то і двох тижнів не набереться.

Познайомилися вони, коли шкільна музична група «Гурт Тіни», солісткою якої була Оксана, мало не розпалася через кошмари. Вони ввижались дівчинці в темному підвалі, де група репетирувала, готуючись до конкурсу шкільних ансамблів. Репетиції зривалися, Оксана була в паніці. І лише хитрість Білана та сміливість Черненка вивели «кошмарика» на чисту воду.

Потім «Гурт Тіни» переміг у конкурсі та виграв головний приз – поїздку в Прикарпаття на фестиваль шкільних ансамблів. Туди, в Шешори, приїхали тинейджерські гурти мало не з усієї України. Оксана вважала: аби не вчасне втручання Максима з Денисом, «Гурт Тіни» ніколи б сюди не потрапив, бо

музиканти образилися б на неї через дурні забобони і залишили групу. А так уберегли гурт від розвалу, іще й перемогли з великим відривом. І тому хлопців не те щоб попросили, а поставили перед фактом: «Їдете з нами на фестиваль, і край!»

Білан і Черненко не вельми опиралися. Максимові батьки пообіцяли Денисовій мамі, що з дітьми нічого не станеться й обидва будуть під постійним контролем. Для цього тато навіть видав Максимові мобільний телефон і гроші спеціально для поповнення рахунку. Єдина умова: не вимикати мобілку. А Денисова мама навіть зраділа. Він був старшим у родині, крім нього, ще двоє молодших: братик і сестричка, – батька не було. Тому жінка, яка втомлювалася на кількох роботах, неабияк зраділа – нехай її хлопець трошки відпочине в горах. Не все ж йому кожного літа до баби в село перебиратися.

Єдине, чого ніхто в цій ситуації не врахував, – Максим Білан і Денис Черненко поки що справжніми друзями не були. Надто мало в них спільного. Максим багато читав, міг дати раду комп'ютеру, без проблем користувався Інтернетом і чудово грав у шахи. Денис книжок майже не читав, хіба комікси в журналах про супергероїв. Кіно так само не дуже любив, не кажучи вже про театр. Може, все б змінилося, якби не треба було хлопцеві на правах старшого чоловіка в родині допомагати мамі з меншими дітьми, ходити по магазинах, виконувати іншу дрібну хатню роботу. Зате Черненко щиро захоплювався спортом, вважався перспективним спортсменом, був улюбленцем їхнього вчителя фізкультури Олексія Валерійовича і навіть посів призове третє місце у змаганнях за Золотий кубок.

Халепа з Золотим кубком, до речі, і познайомила хлопців. А далі події якось самі собою почали розвиватися: стрибала ця дивна парочка з пригоди у пригоду. Ось і у Шешорах, буквально кілька днів тому. Не встигли приїхати, як спочатку посварилися, потім опинилися самі під дощем серед темного лісу, і закінчився цей день сутичкою з потойбічними силами. Щоправда, коли наступного дня розвиднілося, нечиста сила зникла. Вірніше, набула цілком реальних рис одного місцевого шахрая. Але, як не крути, викрили його Білан і Черненко.

Ця історія особливо не розголошувалася. Та головне – вона відбулася на Оксаниних очах і навіть за її безпосередньої участі. Звісно, після такого Максим і Денис стали для дівчини беззаперечними героями. Все б нічого, якби Оксана Дорошенко, яку ще називали Тіною, не вирішила: відтепер їхня компанія, котра склалася зовсім випадково, повинна стати нерозлучною.

Тому коли Оксану запросили в гості до міста Львова, вона сказала: поїде, якщо хлопців теж запросять. І потім поставила обох перед фактом: «Їдемо всі!»

«Гурт Тіни» не переміг на фестивалі, але й задніх не пас – четверте місце плюс приз глядацьких симпатій за оригінальність виконання. Друге місце натомість здобула група «Мавка» зі Львова. Солістку групи так і звали – Мавка. Вірніше, називалася вона Марійка Чепеляк, але всі, навіть рідні батьки, кликали дівчинку Мавкою.

«Гурт Тіни» подружився з «Мавкою». Марійка-Мавка навіть казала Оксані-Тіні, як це несправедливо, що їм поставили нижчі оцінки. Хоча й казала Оксана, що все то пусте, Мавка всерйоз цим перейнялася. І за день до того, як всі учасники мушили роз'їжджатися по домівках, сказала Оксані:

– Все, колего, я домовилася: моя мама нас чекає. Побудеш пару днів у Львові, погуляємо. Ти ж там ніколи не була, правда?

– Правда, – погодилася Оксана. – Мені було б справді цікаво. Ось тільки ми тут з Тарасом Петровичем, це наш учитель, і він за нас відповідає. Потім, з батьками треба погодити...

– Спочатку з батьками! – заявила Мавка. – Думаю, якщо вони не будуть проти, то і ваш пан Тарас не заперечуватиме. А моя мама дуже просто переконує людей. Вона психологом працює.

– Ну, в такому разі ще одна проблема: хлопці. Ми – команда, і без них я нікуди, – вперлася Оксана.

– І то не є проблема! – вигукнула Мавка. – У нас велика квартира в старому місті. Чотири кімнати, вода тепла постійно є, своє опалення зробили. Місця всім стане, бо живемо ми лиш трое: мама, тато і я. Піду дзвонити й домовлятися!

За п'ятнадцять хвилин все було вирішено. Лиш тоді Оксана і Мавка виловили Білана з Черненком і поставили їх перед фактом:

– Не можна дівчат підводити. Запрошують – треба їхати.

Мавка при цьому додала:

– Без вас, хлопці, Оксанка нікуди їхати не хоче. Бачте, як вона вам довіряє. Цінуйте і шануйтеся!

Становище відразу стало безвихідним.

2. Максим вирішує все

Першим усю слизькість ситуації зрозумів Білан.

– Порадитися треба, – поважно сказав він, після чого взяв Черненка за лікоть і відвів убік.

Той ще на ходу вивільнив свій лікоть і тепер зиркав на Максима не надто дружньо.

– Що ти там іще придумав? Для чого радитися? Додому, нагналися, – буркнув Денис.

– Взагалі-то я не проти, – дипломатично почав Максим. – Більше того – я не хочу, аби дівчиська з нас мотузки вили і свою дівчачу волю нав'язували.

– Правильно! – Денис якимось відразу відтанув, навіть настрої у нього помінявся. – Ще чого не вистачало! Поманили дві дівчиці двох мужчин пальчиками – і все, звольте їхати з ними хтозна-куди!

– Ну, скажімо, не хтозна-куди, а до старовинного міста Львова. Або Міста Лева, як там його називають. Це місто-пам'ятник, там збереглася унікальна міська архітектура. Ти бував там?

– Не-а, – Черненко гойднув головою.

– Я так само, – кивнув Білан. – І тепер ми з тобою раптом можемо там опинитися. Причому грошей це нам не коштуватиме жодних. Натомість можемо відчутти на собі традиційну галицьку гостинність...

– Яку? – не зрозумів Денис.

– Львів вважається центром Галичини, – терпляче пояснив Максим. – Це такий історичний регіон України, який колись давно був центром Галицько-Волинського князівства. У Львові, я читав, є навіть пам'ятник Данилу, галицькому королю. Але це так, коротенька історична довідка. Я тут бачив старенький путівничок Західною Україною, де написано: «Край славиться неповторною та щирою галицькою гостинністю». Ось і перевіримо це.

– Так, – Денис спохмурнів. – Я щось не зрозумів: ти граєш на полі цих дівок і умовляєш мене їхати з ними?

– Нічого такого! – Максим виставив перед собою руки долонями вперед. – Я просто розмірковую вголос. Дивись: звідси, з Коломиї, до Львова нас доведуть автобусом, на якому приїхала Мавка з компанією. Там, у Львові, поселять у старому будинку в центрі міста. Годуватимуть, що очевидно. Кілька днів водитимуть містом. До чого тут дівчиська, якщо наша з тобою вигода – пряма?

– Не бачу я вигоди. – Черненко насправді не мав чим заперечити приятелеві. Та він не любив, коли якісь цікаві та корисні рішення приймаються за нього.

– Чого ти вдома не бачив? А тут затримаєшся всього на кілька днів. Зате побачиш крім оцього, – Максим обвів рукою прикарпатський краєвид, що відкривався одразу з двору турбази, де їх поселили, – ще щось цікаве. Повернешся до Києва – все, знову сюди не скоро потрапиш. Запрошення дівчат – лише привід, аби продовжити пізнавальну екскурсію.

– Та вже ж напізнавалися. Особливо там, у лісі, під дощем, – огризнувся Денис, згадавши малоприємні спогади про нічліг у старій хаті. Спогади, до речі, були свіжими – лише три дні з тієї моторошної грозової ночі збігло.

– Не треба узагальнювати. Повчальна пригода. Нам з тобою до такого не звикати. І невже лише те, що хороша ідея належить дівчатам, ми нею не скористаємося?

Черненко почухав потилицю.

– Правий ти, правий. Як завжди. Тільки Тарас Бульба не відпустить трьох одразу. А назад як із того Львова вибиратися? Гроші ж потрібні, квитки...

– Аби цього горя! – відмахнувся Максим. – Мені треба з татом порадитися. Він щось підкаже.

– Гм... Ну ось він тобі зараз скаже: «Нікуди не їдь, шаромижнику, гайда бігом додому!» Що тоді?

– Не скаже, – заспокоїв приятеля Білан. – Аби я тікав з дому чи зробив щось, не порадившись, – десь приблизно такого змісту розмова і відбулася. Хоча в нас якось не прийнято один одному щось наказувати... Момент, зараз усе з'ясуємо.

Витягнувши з кишені мобільник, Максим, уже знайомий із особливостями місцевого стільникового зв'язку, відійшов у бік ідальні, аби отримати чіткий сигнал. Тоді набрав потрібний номер і, дочекавшись відповіді, коротко і чітко виклав проблему. Послухав якийсь час, сказав: «Добре, це навіть краще, ніж я думав!», натиснув на «відбій» і знову підійшов до Черненка.

– Ну, що там? – Денис глянув на сяюче обличчя приятеля.

– Тато зрозумів мене з півслова. Розумієш, він і сам збирався якось звозити мене до Львова. Він взагалі хоче, аби я більше їздив, більше бачив, більше знав. Ось тільки часу найближчими тижнями не матиме. Зате сьогодні в нас вівторок, так?

– Так, – кивнув Денис.

– Завтра, виходить, середа. До суботи тато впорається з усіма поточними справами і приїде за нами з Києва машиною. Забере додому, зрозумів? Так що моя несподівана поїздка в Місто Лева цілком лягає в його плани. Звісно, він просив дати телефони Мавчиних батьків, аби поговорити з ними. А твою маму він бере на себе, і переконаний: вона теж не відмовить.

– Лишається Тарас Бульба...

– Якому мій тато подзвонить просто тепер! – переможно заявив Білан. – О, диви, вже почалося!

Справді, до них наближався Тарас Петрович Боровець на прізвисько Бульба, на ходу притискаючи до вуха свій мобільник і час від часу киваючи головою.

Справу зроблено. Хоча і відчував Черненко: щось у всьому цьому не дуже правильно відбулося. Так виглядало, ніби все одно хтось за нього все вирішив. Тільки дівчиська зробили це просто, відверто і в лоба. А Білан, з одного боку, наче і не підіграв їм, а з іншого – так усе обіграв, ніби їхати до того Львова вирішили вони з ним удвох, на пару. Оксана з Мавкою, виходить, ніби просто склали хлопцям компанію.

Спритно.

3. На новому місці

З таким настроєм Денис Черненко наступного ранку і поїхав до старовинного Міста Лева.

Білан таки мав рацію. Денисова мама не була проти того, щоб старший син продовжив мандрувати. Більше того – почав помічати Денис, що матінка надто часто вказувала йому: «Дивись, синку, тримайся Максимка. Пристойна родина, люди з нього будуть, і ти біля них не загубишся». А це дуже дратувало хлопця. Що значить: з «ботаніка» Білана люди вийдуть, а він, спортсмен Черненко, просто так, поруч із ним стоятиме... Він ще сам усім покаже...

Ось тільки справді надто просто вже все в Максимовому житті виходило. Не заморочується різними дурними проблемами. Щоправда, замість того інша дурка в голові гуляє. Та це нормально – тим, хто без дурки в голові, Денис не дуже довіряв. Надто правильні такі люди для нього. Білана ж не розбереш: наче не такий уже правильний, у різні авантюри влазить, та якось все у нього правильно під кінець виходить.

Тому хотів був Черненко характер показати і нікуди ні з ким не поїхати – але не зміг. Бо смак подорожей уже відчув. Хотілося, справді кортіло побувати у Львові. Чи в іншому місті – все одно, далі бабиного села він не виїздив. Уже коли автобус із львів'янами, Оксаною Дорошенко та двома приятелями їхав у бік галицької столиці, Денис у своєму кутку, роздивляючись карпатські краєвиди, зрозумів причину своєї дратівливості.

Він, Денис Черненко, спортсмен і чемпіон, сам мусить приймати якісь рішення. Подібні, інші, не має різниці. Головне – слухатися всі ці надто грамотні однолітки повинні його. Чому – хлопець не міг пояснити. Відчував так, та й по всьому.

З таким відчуттям за кілька годин в'їхав він разом із іншими до Львова. Навіть трошки поспати примудрився по дорозі. Дарма, що компанія співала, не перестаючи, а Білан підспівував. Добре, хоч на нього уваги не звертали, дали спокій...

Мавка по дорозі додому пояснила гостям – її маму звати пані Люба, тата – пан Роман. У Києві, ясно, так до дорослих і один до одного не звертаються, але це – одна з тутешніх традицій. Хоча, як гостям це незвично, вони можуть називати господарів на ім'я та по батькові.

– Ми поважаємо чужі традиції! – відповів за всіх Максим.

Очевидно, Денис теж поважав чужі традиції. Тільки йому хотілося сказати це самому. Головним Білана тут ніхто не обирав. Ось тільки починати сварку не хотілося, та й причини очевидної не було. Подумаєш, інакше звертатися до людей... Нічого тут насправді страшного нема. З усім погоджувався Черненко, крім одного – необхідністю погоджуватися.

Пані Люба виявилася досить приємною жінкою в елегантних круглих окулярах. Обняла і розцілувала не лише Мавку, а й усіх інших. Так, наче бачила їх не вперше і наче всі троє були її рідними дітьми. Спочатку всі швиденько збігали по черзі під душ, змиваючи дорожню пилку. Потім пані Люба зібрала всю компанію біля столу, в центрі якого парувала величезна порцелянова миска з варениками, довкола якої примостилася таця з невеликими акуратними бутербродиками, які тут називали канапками, та ще одна миска з пундиками, спеченими з листового тіста і начиненими м'ясом та яблуками, які тут іменували пляцками. Коли всі втомилися їсти, пані Люба подала чай і тортик, який назвала просто – «солодке».

Після перекуски, яка була чи то пізнім сніданком, чи то раннім обідом, пані Люба показала, де хто спатиме. Оксана розмістилася в Мавчиній кімнаті, третину якої займало старовинне фортеп'яно, а Дениса з Максимом завели в невеличку кімнату, вікна якої виходили на старе і, за визначенням Черненка, похмуре подвір'я. Вздовж стіни тут стояла величезна, від підлоги до стелі, суцільна полиця з книгами. Мало не половина з них, як устиг відзначити Денис, була незнайомими йому мовами. У підвіконня впирався масивний письмовий стіл, а біля протилежної стіни притулилася досить широка канапа.

– То є бібліотека, – пояснила пані Люба. – Мавчин дідусь, мій тато, обладнав тут свій робочий кабінет. Як не розмістяться двоє на канапі, то ми обов'язково щось придумаємо.

– Розмістимося, пані Любо, не переймайтеся! – бадьоро відповів Білан.

І знову Черненко насилу стримався. Тепер йому, до всього іншого, доведеться спати кілька ночей біля Максима. Йому, ясна річ, не складно. Але тепер, як він попросить привітну господиню щось придумати, виглядатиме так, ніби він, Денис Черненко, комизиться.

Тому, коли компанія почала думати, лягати тепер, після дороги та їжі, трошки перепочити чи відразу піти гуляти Львовом, Денис поспішив вигукнути:

– Яке лежати? Ми що, лежати приїхали? Вперед, гуляти! Краще спати вночі будемо!

Ніхто тепер не наважиться заперечити, мстиво подумав він. Хотіли гуляти – отримуйте. Тепер усі робитимуть так, як він, Черненко, сказав. Досить уже йти на повідку в розумника Білана. Хоча сам Денис більше за інших хотів відпочити, все одно почувався більш витривалим, ніж уся ця компанія.

Робити нічого. Проти прогулянки справді ніхто не виступив. Черненко тихо святкував свою першу маленьку перемогу. Нехай вона навіть і не помітна іншим.

4. Денис – злодій

Вийшли в місто – і втома кудись поділася.

Максим і Оксана бачили такі старі вузьенькі бруковані вулиці хіба що в фільмах про лицарів та драконів. Денис частіше дивився футбол, ніж художні фільми. Але навіть він свого часу натрапив у якійсь святковій програмі на кіно про пригоди д'Артаньяна і трьох мушкетерів, від якого не зміг відірватися, – надто захопили сцени поединків на шпагах. Мушкетери та гвардійці кардинала ганялися один за одним на схожих вуличках, і Черненко зловив себе на думці, що сам готовий взяти шпагу і кинутися захищати чийсь поругану честь.

Назви він теж намагався запам'ятати: площа Міцкевича, вулиця Руська, вулиця Вірменська, площа Підкови, площа Катедральна, вулиця Шевська, площа Ринок, Порохова вежа, знову площа Ринок. І в Дениса, і в Максима, і в Оксани склалося враження, що тут, у Львові, куди б хто не пішов, неодмінно вийде з якогось боку цієї площі з її ратушею та цікавими затишними двориками. Де львів'яни та туристи, яких улітку блукало центром досить багато, неквапом пили каву і час від часу крутили головами на всі боки.

– Вони всі чекають, що зараз бруківкою процокають кінські копита і на площу в'їде загін озброєних середньовічних вершників, – промовив Максим.

– Нічого собі! – здивувалася Мавка. – Ти, я бачу, поет!

– Чесне слово – жодного вірша за життя не склав, – признався Білан. – Просто ділюся своїми враженнями та відчуттями, ось і все.

– Мабуть, це тому, що ти тут у гостях, – припустила Мавка. – Знаєш, я через цю площу і взагалі – Львовом – уже сто років ходжу. І нічого такого...

– Сто років! – не стримався Максим. – А чому не двісті?

– А чому ти смієшся? – образилася за подругу Оксана. – До твого відома, Максиме Білан, я в Києві теж усе життя живу. Не важливо, скільки там того життя вже минуло. І мені теж іноді здається, що все життя – це сто років.

– Ні, ти почекай, почекай! – завівся Максим, і Денисові раптом перестало бути цікаво з ними.

От народ! Ні щоб просто так ходити, роздивлятися, обмінюватися враженнями. Треба кожному свій величезний розум показати. Ось тепер заведуться невідомо довкола чого, та ще і його почнуть у свої мудрі розмови втягувати. Ну їх, краще самому погуляти.

Скориставшись тим, що Білан і дівчата справді серйозно захопилися занудною розмовою, Денис відійшов спочатку на кілька кроків далі, потім – взагалі на кілька метрів. Тоді перетнув трамвайну колію і наблизився до кам'яних левів біля ратуші, аби роздивитися їх краще.

Простягнув руку. Торкнувся гриви того, що сидів ближче до нього. Провів долонею по хижій пащі, яка ніколи нікого не вкусить.

– Хлопчику! – почувся за спиною.

Черненко озирнувся. До нього підходив із фотоапаратом у руці приязний чоловік у джинсах і яскравій тенісці.

– Ти місцевий, хлопчику? – запитав чоловік.

– Ні. Типу турист, – відповів Черненко.

– О, і ми теж туристи! – чомусь зрадів чоловік і кивнув на двох дівчат, старшу і меншу, що примостилися біля якоїсь скульптури. – Клацни нас, га? Просто натисни ось сюди, – він показав. – А потім я тебе. Адресу залишиш, я фотку пришлю, чесне слово!

– Та запросто, – знизав плечима Денис. – Я і так, без нічого, зможу.

Чоловік підтюпцем побіг до своїх дочок, став між ними, крикнув Денисові:

– Так старайся, аби площі більше в об'єктив увізло!

Легко сказати – більше площі... Денис націлив видошукач так, аби чоловік із доньками опинився у правому кутку, а будинки, пам'ятники та бруківка – в лівому.

- Увага! – попередив він голосно. – Пташка вилітає! Раз! Два!...

- Три! – гаркнув хтось над головою.

Від несподіванки палець Дениса сам натиснув на кнопку. Клацнуло. Хлопець, не випускаючи фотоапарата з рук, повернув голову.

І побачив над собою вусатого міліціонера з суворим поглядом. Поруч із ним стояло худеньке дівча в широких шортах, а за нею – кирпатий молодий чоловік.

- Твій апарат? – у запитанні міліціонера брязнуло залізо.

- Їхній, – Денис кивнув на туриста з дочками.

- Добре хоч визнаєш. Поверни і ходімо зі мною. Вірніше, – вусатий міліціонер озирнувся на дівчинку і кирпатого, – з нами.

Тим часом кирпатий стиснув дівчинку за плече.

- Точно він? Ти не помилилася?

- Він, – дівчинка відповіла впевнено, та очі від Черненка відводила.

- У чому тут справа? – поцікавився наспілий турист.

- Ваш? – міліціонер взяв фотоапарат із Денисової руки.

- Ну, мій... А в чому...

- Ви, пане, самі дали його цьому хлопцеві? – перебив туриста міліціонер.

- Звичайно. Попросив сфотографувати, а...

- Граші ваші цілі? – чомусь поцікавився міліціонер.

Явно заскочений таким несподіваним запитанням, турист ляснув себе по кишенях штанів, видобув звідти гаманець, розкрив його. Обличчя просвітліло.

– Всі. Все в порядку. А з якої...

– У такому разі прошу взяти фотоапарат і не заважати, – перервав міліціонер. – Це добре, що все ваше при вас. Бо півгодини тому ось цей хлопець вкрав ось у цієї дівчини гроші. Рівно сто гривень. Сума як для такого хлопчиська досить пристойна. Видно, на площі Ринок робоче місце цього злодюжки.

5. Ситуація ускладнюється

Наче грім серед ясного неба гримнув.

Яскраво світило сонце, а в очах у Дениса Черненка все одно потемніло. Він не бачив нікого довкола себе, крім дівчиська в шортах, яке далі старанно ховало від нього очі. Не чув нічого, хоча вусатий міліціонер назвав його злодюжкою вголос і довкола них одразу зібрався гурт цікавих. Не міг слова сказати... та його ж компанія десь зовсім поруч і повинна прибігти на допомогу. Не міг зрушити з місця, хоча суворий страж уже сіпав його за плече.

– Почекайте-чекайте! – втрутився тим часом турист. – Треба ж розібратися! Хлопець зовсім не підозрілий, не схожий на злодія...

– А справжні злодії, шановний, зовсім не виглядають підозрілими. І тим більше не схожі на злодіїв, – за звичкою не дав йому договорити міліціонер. – У вас онде двійко дівчат, вам легше, ніж тим батькам, у кого такі ось розбишаки.

– Чому це він розбишака? – крикнув хтось із натовпу. – Наче пристойна дитина!

– Добра дитина: в темному кутку на дівчину напав, погрожував, гроші мало не силою видряпав. Он гляньте, вона налякана вся, тремтить, не дивиться на нього. Бо боїться. Боїшся, Полю?

– Боюся, – тихо цвірінькнула дівчинка, яку звали Полею, і сильніше притиснулася до кирпатого, по всьому видно – її батька.

– Нехай кишені виверне! – втрутився якийсь захисник пограбованих.

– Виверне, тільки не тут. Ну, хлопче, пішли, чи силою тебе по землі волочити?

Нарешті до Дениса повернулася здатність говорити.

– Чого причепилися! – крикнув він, рвучко вивільняючись від чіпкої правиці міліціонера. – Вперше бачу її! Нема в мене її грошей! У мене своїх навіть нема! Я взагалі не місцевий, з Києва!

– Вже встиг спільнику передати! Знаємо ми таких! – зробив висновок той самий бувалий у бувальцях.

– Гастролер[1 - Гастролер – тут вживається не в значенні «артист». Гастролером називають злодія, котрий приїздить в інше місто, де його ніхто не знає, з метою скоїти злочин і швиденько втекти. Це називається «виїхати на гастролі».], ясна справа! – долучився до нього ще один, поважний пузатий дядько з піжонською палицею.

– Цікаво, чого це він із Києва, а без дорослих? Батьки твої де, хлопче?

Денис не міг сказати про себе, що він бував у подібних бувальцях. Але серед його київських знайомих по району траплялися і відверто злодійкуваті типчики, від дружби з якими мама мало не щодня застерігала сина. Та й у бабусиному селі не всі місцеві були зразком достойної поведінки. Тому щось підказувало Черненкові: огризатися зараз не треба, лише собі нашкодиш. До того ж ситуація, попри всю свою дурнуватість та неймовірність, справді виглядала дещо підозрілою. Один, без дорослих, у чужому місці, та ще й звинувачений у нападі на дівчинку Полю в картатих шортах...

– Пропустіть! Пропустіть! – почувся зовсім близько знайомий голос, і крізь гурт цікавих пробився ліктями Максим Білан. Оксана і Мавка не відставали від нього. Ще не розуміючи до кінця, що сталося, Максим уже запитав голосом, повним відчаю: – Куди ти вліз? На хвилину тебе лишити не можна!

- Гляньте, їх тут ціла банда! – реготнув пузатий добродій.

- Сам ти банда! – не витримав Денис.

- Ти диви, який нахабний та зухвалий! – обурився пузань. – Пане міліціонер, заберіть його і всю оцю компанію разом. Бо життя від них не стало!

- Стоп, стоп! – замахав руками Максим. – Почекайте! Давайте розберемося, що тут відбувається! Це – ніякий не злодій, а друг мій, Денис Черненко! Ми в гості сюди приїхали, вперше у вашому місті, лише кілька годин! І отак ви нас зустрічаєте? Така у вас тут гостинність?

- Дуже ти старопупий! – гримнув міліціонер. – Друг твій, кажеш? А чому твій друг не може бути злодієм? У нього що це, на лобі написано?

- Що і в кого він украв? – запитав Максим.

- Ось, гроші в дівчинки, – кивнув міліціонер на потерпілу.

- Коли?

- Півгодини тому.

- Вже помилка. В цей час Денис був поруч із нами, – враз він запнувся, розгублено глянув на дівчат. – Він же стояв поруч, правда?

- Ми не бачили, – майже хором відповіли Мавка і Оксана. – Точніше, не звертали уваги. Ми ж захопилися розмовою...

- Все одно! – вперто вів своє Максим. – Ви ж не думаете, що Черненко, поки ми захоплювалися розмовою, встиг когось тут пограбувати? І хіба він узагалі може когось пограбувати? Дівчинко, як це сталося? Ти не помилилася?

Поліна нічого не відповіла, лиш опустила голову.

– Досить! – не витримав вусатий міліціонер. – Тут, серед площі, ми не будемо розбиратися! Пройдемо у відділення, там поговоримо! Є свідки? Хтось бачив, як це сталося?

Люди чомусь дружно глянули на пузатого пана. Той знітився, щось пробуркотів і посунув від місця пригоди. Кирпатий тато Поліни рішуче взяв дівчинку за руку.

– Знаєте, тут справді треба розібратися. Моя донька впізнала свого кривдника, але все це чим далі, тим гірше виглядає. Ходімте у відділення.

– Він справді не місцевий? – запитав міліціонер у Максима. – Хтось дорослий взагалі з вами є?

– Моя мама! – дзвінко вигукнула Мавка. – Я знаю, де ваша міліція, і ми туди зараз прийдемо з нею! Денисе, тримайся! Максиме, ти з ним?

– Ніхто з ним не піде! – заявив міліціонер. – Приводьте когось із дорослих, тоді будемо розмовляти конкретно.

Легко сказати – тримайся. Протриматися складніше. Тим більше коли всі проти тебе. Закусивши нижню губу, Денис Черненко покійно дозволив міліціонеру заарештувати себе.

В усякому разі, так це виглядало на очах у доброго десятка людей.

6. Жертва визнає помилку

Усе ж таки вусатий міліціонер наполіг, аби з ним пішло кілька добровольців. Без присутності свідків він не має права обшукувати дорослу людину. Не кажучи вже про неповнолітнього, та ще й такого непевного, як цей затриманий київський хлопчина.

Обшуку Черненко не боявся. Коли він, міліціонер, дівчинка Поліна зі своїм кирпатим татом і двоє свідків, чоловік і жінка, котрі помітно співчували затриманому, зайшли до міліцейського відділення, Денис відразу розташувався

біля обшарпаного столу. Не чекаючи, поки в його кишенях почнуть порпатися чужі люди, хлопець мовчки вивернув спочатку ліву, потім – праву. Тут же пошкодував, що поквапився, і ледь не згорів від сорому: кишеня закінчувалася неакуратною діркою.

– А через неї купюра не могла випасти на землю? – підозріло поцікавився міліціонер. – Мо', ти її навмисне для таких випадків приготував... Ти викинув, хтось підібрав...

– Будьте мудрі, шановний! – втрутилася свідок. – Оби-сь грошова купюра могла випасти через таку дірку, її треба згорнути в трубочку і пропхати. В нашого хлопчика навряд чи була така можливість. Запхав у кишеню – і ходу.

– Правда, – погодився міліціонер. – Давай далі.

Вирішивши не зважати на діряву кишеню, Денис поляскав себе по задніх кишенях джинсів, застромив туди руки, попорпався, демонструючи, що там нічого нема. Теніска кишень не мала, а більше заховати будь-що, не лише гроші, йому не було куди. Тому Черненко розвів руками і виклично подивився на присутніх:

– Штани зняти? Може, я ті нещасні гроші проковтнув?

– Все це справді якось підозріло, – пошкріб старанно поголене підборіддя вусатий міліціонер, глянувши на двох своїх колег. Ті знизали плечима.

– Не знаю, Петровичу, – мовив один із них, клаповухий коротко стрижений брюнет без кашкета. – Ти затримав – ти і розбирайся.

– Те-екс, – протягнув вусатий Петрович, повернувся всім корпусом до Поліни, нахилився до неї. Дівчинка відвернула голову. – Ану, глянь-но сюди. І скажи ще раз – точно цей хлопець забрав у тебе гроші?

Поліна вперто мовчала, і тоді заговорив її кирпатий тато.

– Сталося ось що. Сьогодні вранці я не дорахувався купюри в сто гривень. Ми вдома не особливо ховаємо гроші. Тобто сховку як такого в нас не існує. Але ці я

відклав на купівлю нового комп'ютера, і вони лежали окремо, в окремому конверті, в шостому томі повного зібрання творів Івана Франка. Я прекрасно знав, скільки там має бути грошей. Тому, коли не дорахувався однієї сотні, дуже здивувався. Саме в цей час повернулася Поліна. Вона зранку пішла кудись до подруги. Я не хочу думати про свою доньку погано. Але все ж таки запитав, чи не брала вона часом гроші з конверта. Реакція виявилася несподіваною: Поліна враз почала плакати. Тоді пояснила – сто гривень її просила позичити подруга. Поліна побоялася просити в мене, і я її розумію. Вона не думала, що я раптом візьму цей конверт, і це вона мені теж пояснила. Для чого подружці такі гроші і як вона збиралася їх повертати, ми з'ясуємо пізніше. Бо проблема, як ми бачимо, не в цьому. Поліна йшла до подруги, мала при собі сто гривень. Несподівано на неї напали просто в центрі Львова, біля площі Ринок, і відібрали гроші. Тому вона, налякана, і прибігла додому. За словами Поліни, це сталося, – кирпатий глянув на годинник, – вже майже годину тому. Я не втрачав надії знайти негідника. Хоча, погодьтеся, надія була примарною.

– Навіть дуже примарною, – погодився клаповухий міліціонер.

– Але несподівано для мене Поліна впізнала свого кривдника. І ось тепер...

– Я помилилася...

Це прозвучало дуже тихо, але всі присутні все одно почули. Тато нахилився до Поліни, з очей якої текли сльози.

– Як? Як ти кажеш?

– Помилилася... Він... Цей хлопець... схожий... Тільки не той... Я злякалася... дуже... Тому як слід не розгледіла його... І показала на цього... Ну, на нього... Ось... Вибачте мене...

Тишу, яка нависла після цього зізнання, враз порушив гармидер. Говорили всі хором. Денис кричав: «Казав же вам, це не я!» Кирпатий тато заспокоював доньку: «Нічого, нічого, прикро, але буває!» Свідки в один голос звинувачували вусатого міліціонера Петровича у свавіллі й жорстокому ставленні до дітей. Сам Петрович у свою чергу накинувся на кирпатого тата: «Чого ви мені голову морочите увесь цей час!» Щось пояснювали двоє міліціонерів.

А потім у цей рейвах увірвалися, мов тайфун, пані Люба в супроводі Максима, Мавки та Оксани. Денис зрозумів – він врятований.

7. Таємниця Поліни

Щойно вся компанія вийшла з міліцейського відділку на волю, Черненко дав волю почуттям:

– Ось така вона – їхня галицька гостинність! – визвірився він на Білана. – Ще б трохи – і носили б ви мені передачки!

– Я тут до чого! – розгубився Максим.

– Ти мене підбив сюди їхати! – не вгавав Денис.

– А ти маленька дитинка зовсім! Поманили тебе пальчиком – ти і поїхав?

Розумів Максим – несправедливі ці слова. Та нічого не міг із собою вдіяти: приятель теж несправедливі закиди йому робив. До честі пані Люби і дівчат, вони не втручалися в хлопчачу суперечку. Денис пережив не найкращі хвилини у своєму житті і тепер мусив випустити пару. Добре хоч, що в нього вистачило розуміння не вихлюпнути всю свою жовч та образу на дівчаток та старшу, до того ж малознайому жінку.

Невідомо, як довго хлопці б сперечалися і чим би все це завершилося, аби раптово не втрутився той самий кирпатий чоловік, батько пограбованої дівчинки Поліни. Вони вийшли трошки пізніше й, очевидно, думали, що мимоволі ображена ними компанія вже пішла. Бо зайвий раз зустрічатися з тими, кого ненавмисне оббрехали, тато з донькою навряд чи хотіли. Одначе суперечка затримала всіх біля міліції, і кирпатий з донею стали випадковими її свідками.

– Я дуже перепрошую шановне панство, – ввічливо сказав кирпатий, – але те, що тепер відбулося, не є типовим проявом традиційної галицької гостинності. Приємно, що слава про гостинність галичан поширюється Україною. І ми з Поліною не хотіли б знеславлювати місто Львів.

Денис глянув на своїх кривдників, забувши закрити рота. Подібного чемного та кучерявого звернення він не чув навіть від їхнього вчителя хімії Юхима Юхимовича. А за ним трималася стійка слава педагога, котрий принципово називає учнів на «ви», а колег – переважно на «ти». Бо кожен із них годився старому Юхимовичу або в онуки, або щонайменше в старші сини чи доньки.

– Лишіть вже нас у спокої, прошу пана! – суворо ступила до кирпатого пані Люба.
– Тільки зіпсували моїм гостям перші враження!

– Аби ви не подумали про нас злого, готовий вибачитися за цю прикру помилку ще раз. Мусите зрозуміти: Поля дуже злякалася, і в такому стані всяке трапляється. Обізналася, помітила це і набралася мужності визнати помилку, – кирпатий простягнув Денисові руку. – Будемо знайомі. Назар Жупанський, а це – моя донька Поліна.

Якщо Черненко і вагався, то лише якусь мить – потиснув простягнуту руку.

– Мир? – запитав Назар Жупанський.

– Мир, – погодився Денис.

– Тільки це нічого не міняє – сто гривень у дівчини все ж таки нахабно вкрави, – зазначив Максим.

– З нас уже цього досить! – відмахнувся Назар Жупанський. – Гори вони вогнем, ці гроші, якщо через них стільки мороки гарним людям! Ще раз вибачаюся і щиро запрошую всіх на каву, чай та тістечка – хто чого забажає!

Тут на перший план вийшла пані Люба.

– Облиште, пане Назаре! – вона підхопила його руку, коротко труснула. – Мене звуть Люба Чепеляк, живу тут недалеко. Ви і без того нині потерпіли від злодіїв, то дуже прошу до нас. У мене і чай є, і солодке. Закріпимо наші мірні стосунки.

Ніхто не заперечував, і компанія дружно повернулася до пані Люби додому. Оксана, Мавка та пан Жупанський відразу заходилися готувати чай за методом пана Назара. Максиму з Денисом це було нецікаво, тож вони лишилися в залі.

Дивна дівчинка Поліна так само не пішла на кухню і тепер скромно вмостилася на стільці в дальньому кутку. Її присутність трошки сковувала приятелів, тому вони теж мовчали.

Так, у цілковитій тиші, повільно спливали хвилини. Нарешті Поліна підвелася, рішуче підійшла до хлопців, для чогось озирнулася на двері. Крутнулася на п'ятах, підбігла до них, щільно причинила і знову підійшла до Білана з Черненком.

- Я збрехала, - коротко мовила дівчинка і потупила очі - не могла дивитися перед собою.

- Знаємо вже, - грубувато відповів Черненко.

- Ні... Я зовсім збрехала... В мене ніхто не крав тих грошей...

Хлопці презирнулися.

- Далі говори, - не попросив - звелів Максим.

- Ну... словом... - Поліна далі не дивилася на них, говорила тихо, кожне слово давалося їй важко. - Це я взяла в тата гроші... Сама...

- Сама вкрала? - перепитав Денис.

- Можна і так сказати...

- Тю! «Можна й так...», - передражнив її Черненко. - А як ще можна? Не так? Крадіжка інакше не називається. Взяти без дозволу - не позичити, а вкрати!

- Я розумію... Я винна... Ви татові не кажіть, добре?

- Значить, слухай сюди, - Білан легенько взяв Поліну за плечі, труснув: - Дивись на мене і слухай, - дівчинка слухняно підвела на нього очі, в яких бриніли сльозинки. - Ніхто зараз не збирається бігти до твого батька і повідомляти новину, що його донька потягла в нього сотню гривень. Ми це вже проіхали, правда, Денисе?

- Що ж з вами робити – проїхали, – махнув Черненко рукою.

- Ти вирішила зізнатися сама. Значить, совість тебе все ж таки гризе. Це добре, – вів далі Білан. – Але наше мовчання теж чогось коштує. Не грошей, – поспішив обмовитися він. – Просто зараз ти розкажеш, навіщо ти це зробила, як часто ти це робиш і чому вирішила оббрехати саме Дениса.

Поліна шморгнула носом.

- З ним... з Денисом... справді випадково вийшло... Я не думала, що тато так швидко виявить пропажу. Не знала, як поводитися. Тому на ходу придумала історію про подругу та напад. Хтось мене за язика смикнув бовкнути, що це сталося півгодини тому. Коли тато потягнув мене на площу шукати напасника – геть розгубилася. І вказала на першого-ліпшого хлопця. Ним міг стати хто завгодно.

- Дуже цікаво, – гмикнув Денис. – Це все одно, як ти йдеш вулицею, а на тебе з даху цеглина падає.

- Такі речі трапляються, – кивнув Максим. – І я припускаю, Поліно, саме тепер ти говориш щирю правду. Твоєї проблеми це не вирішило. Так куди все ж таки поділися злочасні гроші?

- Внесок сплатила, – просто відповіла Поліна.

- Який внесок?

- Членський. Віднині я член Клубу Боягузів.

Сказала – і замовкла: наспіли чай, кава і торт.

8. Випробування для боягуза

Розмову довелося перервати – всі заходилися довкола напоїв та солодоців.

Поліна, скинувши з себе гріхи, помітно пожвавішала. Навіть жартувати почала, чим дуже потішила Назара Жупанського. Випивши другу чашку кави, він погодився з господинею: вкрадені гроші щастя злодію не принесуть. Коли він жартував: «Тепер у нього вухо відпаде!», Поліна мимоволі мацнула себе за праве вухо. Крім утаємничених хлопців, ніхто цього не помітив. Максим, піднісши шматок торта до рота, торкнувся кісточкою вказівного пальця собі до вуст. Денис змовницьки підморгнув їй. Цих сигналів та жестів ніхто не помітив.

За чаюванням-кавуванням пані Люба і пан Назар розговорилися, навіть знайшли спільні теми та спільних знайомих. Тому коли діти нарешті піднялися з-за столу, дорослі лиш кивнули на їхне: «Дякуємо». Це грало на руку хлопцям – можна продовжити розмову з Поліною. Ось тільки Оксана з Мавкою якось підозріло дивилися на їхній гурт – адже, за неписаними правилами, нова дівчина в компанії мусила спершу тягнутися до дівчат.

Ще трохи – і ця поведінка трійці змовників виглядатиме зовсім уже підозрілою. Тому Білан прийняв єдине правильне рішення: кивнув дівчатам, аби йшли за ними в бібліотеку. Оксана, добре знаючи цю парочку, зрозуміла – обое знову кудись влізли. Мавка – та взагалі нічого не знала, але перейнялася утаємниченістю інших. Причинивши на Максимове прохання двері, вона запитально подивилася на хлопців.

– Все одно від вас не сховаєшся, – пояснив свої дії Білан, швидше Черненкові й дівчатам, ніж собі: – Коли так вийшло – то й ховатися ніхто не буде. Давай, Полю, все спочатку.

Тепер дівчинка вже зовсім освоїлася і коротко повідала історію свого злочину й розповіла, що за цим вчинком потяглося. Мавка відразу хотіла щось сказати, та, глипнувши на Оксану, вирішила поки що помовчати. Бо і вона, й Оксана, і Денис, і Максим розуміли: це лише початок, це ще не все.

– Клуб Боягузів, – промовив Максим і перевів запитальний погляд на Мавку. – Знаєш про такий?

– Вперше чую, що подібне зібрання є в нас у Львові, – призналася Мавка.

– Скільки там членів, хто все це придумав і для чого за вступ треба платити аж сотню? – тепер Білан дивився на Поліну, а решта чекала пояснень.

– Мені колежанка про клуб розказала, – пояснила Поліна. – Подруга, значить, Софійка Немировська. Ми з нею до одної школи ходимо. Не те щоб дружимо, просто гарні знайомі. І ось одного разу Софійка каже: є Клуб Боягузів, там допомагають від усіх страхів лікуватися.

– Так і сказала – лікуватися? – уточнив Максим.

– Лікуватися, – підтвердила Поля. – Я не аж така боягузка, та часом щось таке відбувається... Мороз по шкірі... ніби заціпить... подих перехоплює... Приємного мало, одним словом.

– Так це нормальне явище, – заспокоїв її Максим. – Кожна людина чогось боїться. Навіть наш чемпіон Черненко, і той з павуками чи щурами в одній кімнаті не сидітиме!

– На себе глянь! – озвався Денис. – Хто боїться на фізкультурі через «козла» стрибати?

– Я ще висоти боюся, – погодився Максим. – Можу залізти на дерево, якщо треба... Але краще хай не треба буде. Платити сто гривень за неперевірену можливість вилікувати страхи, які мені до того ж не дуже і заважають...

– В тому-то й справа, – сказала Поля. – Мені мої страхи заважають. Я чорних котів боюся, правда. Дуже забобонна. В школі, коли на уроці викликають, через плече плюю, хрещуся. Це іноді помічають, починають з мене кепкувати, я ще більше починаю боятися... Взагалі, я дуже несмілива, помічаю за собою. На цьому ми з Софійкою зійшлися. Уявіть собі мою радість, коли вона нещодавно каже: «Все, Полю, нашим проблемам кінець!» Тепер є учитель, який зможе кожній з нас допомогти позбутися страху. А ніхто не хоче бути боягузом.

– Учитель? – підозріло перепитав Максим. – Хто такий, чого вчить і головне – хто і за що йому гроші платить? Не було б у цій історії вкрадених грошей, вона навряд чи була б цікавою.

– Не було б у цій історії вкрадених грошей – ми б не познайомилися, – зазначила Оксана. – І нічого б не дізналися.

– А ми і зараз мало що знаємо, – вставила Мавка.

– Так, гроші – перше випробування для боягуза, – Поліна навіть посміхнулася кутиками рота. – В тому-то й справа... Ніхто з батьків не погодиться дати гроші на Клуб Боягузів. Погодьтеся, смішно звучить...

– Я сказав би – підозріло, – уточнив Максим.

– Або так, – кивнула Поля. – Тому кожен, хто хоче потрапити до Клубу Боягузів, повинен довести своє непереборне бажання це зробити. Так учитель сказав. Для цього треба роздобути сто гривень.

– Вкрасти, – знов уточнив Максим.

– Вкрасти, – погодилася Поля. – Всі бояться красти. Але хто подолав свій страх і вкрав ці гроші, той не зовсім безнадійний, – зауваживши, що опинилася під перехрестям здивованих поглядів, Поліна квапливо розтлумачила: – Так сказав учитель. І всі, хто хоче потрапити до Клубу Боягузів, проходять таке випробування.

9. Жеребок кинуто

Тепер усі дивилися на Максима Білана. Відчувши, що від нього вимагають якогось висновку, хлопець, тим не менше, не поспішав. Підійшовши до вікна, він глянув на глуху стіну, на порожнє подвір'я, заклав руки за спину, потягнувся. Після того перетнув кімнату, пройшовся вздовж книжкової полиці, взяв за корінець одну книжку, вибравши навмання. Витягнув, перегорнув, поставив на місце, рішуче повернувся до гурту.

– Мені все це не подобається, – заявив категорично і повторив, звернувшись уже конкретно до Поліни: – Не подобається, розумієш? Тебе... Вас, скільки б вас там не було, невідомо хто змушує красти гроші і називає це випробуванням на

сміливість. Це – не іграшки, тобі не здається?

– Ніхто нікого не змушує, – швидко виправдалася Поля. – Я можу просто відмовитись і далі лишатися боягузкою.

– Тільки що ми вирішили – кожен із нас чогось боїться. Тобто кожен боягуз.

– І значить, кожен із нас мусить тепер нести в зубах твоему вчителю, чи хто він там, цілих сто гривень! – не втримався Денис. – Моїй мамі знаєш скільки треба працювати за ці гроші! А тут сидить якийсь дядько і збирає членські внески! Хіба не так?

– Не так! – труснула головою Поліна. – Тобто на перший погляд так виглядає – красти справді не можна. Але більшість із нас утримується від крадіжок не тому, що цього не можна робити, а тому, що ми боїмося. Отже, люди чесні не тому, що вони такими є, а через те, що бояться зробити нечесний вчинок. Значить, страх треба долати і починати слід саме у такий спосіб.

– Ти глянь! – вигукнув Денис. – Це тобі вчитель голову задурив?

– Софійка розповіла. Я сама вчителя ще не бачила. Правила такі: спочатку поручитель приносить членський внесок того, за кого поручається, а тоді приходять і сам новий член клубу, – сказала Поля.

– Далі я знаю! – Оксана піднесла руку, мов на уроці, навіть затрусилася нею. – Кожен новий член клубу повинен привести ще когось! Такий ось ланцюжок! Скільки в Клубі Боягузів народу, Полю?

– Цього ніхто не знає. Софійка так каже. Учитель не збирає всіх разом, позаяк до кожного він застосовує окремий підхід. Бо страх у кожного свій, не схожий на страх іншого. Коли так, то і завдання для кожного боягуза спеціальні.

Максим Білан лягнув у долоні:

– Знаєте, друзі, з мене цього досить! Ти, Полю, серйозно в усе це віриш?

– Я вірю в те, що батькам до мого боягузтва нема жодного діла! – тепер у голосі Поліни чувся виклик. – Вони кажуть, як оце ти – всі люди бояться, це здорове відчуття, це твоя страховка від помилок, це минеться з віком. А я не хочу! Я не хочу бути боягузкою! І якщо в цьому світі або в цьому місті є вчитель, готовий вислухати мене і допомогти побороти страх, я не піду до нього – побіжу! На крилах полечу, ясно вам?

Голос Поліни звучав дедалі голосніше, починав дзвеніти. Максим відчув: ще трохи – і вона зірветься на крик. Крик приверне увагу пані Люби та Назара Жупанського, а це зовсім небажано.

Думки вишикувалися в Максимовій голові у рядок. Розказати про цього підозрілого вчителя і про Клуб Боягузів комусь із дорослих треба. Більше того – саме з цим потрібно чимшвидше бігти в міліцію. Але в такому разі доведеться розповідати всю правду, недомовками не обійтися. Значить, кирпатий Назар Жупанський дізнається, що його донька свідомо вкрала з дому гроші, а потім, коли попалася, так само свідомо оббрехала першого, хто потрапив їй на очі.

Буде від того мир у родині Жупанських? Навряд. І викриття таємничого вчителя сміливості нічого не змінить.

З одного боку, Поліна переживає за свій ганебний вчинок, який її змусили скоїти, але про який не знає тато. І тато навіть готовий забути про ті злочасні гроші й більше ніколи не повертатися до цієї теми, що в даному випадку Поліну цілком влаштовує. Інший бік справи – коли все це вилізе за межі їхнього вузького кола. Бо в такому разі подібна історія навряд чи скоро забудеться.

– Коротше, – мовив Білан, хоча вишикувані думки ще не зовсім оформилися в якесь логічне рішення і хлопець говорив, випереджаючи їх: – Треба нам познайомитися з тим вашим легендарним учителем. Може, я помиляюся, і він справді порядна людина. Просто позбавляє батьків боягузів частини проблем. Тоді я заодно свої страхи вилікую.

– Він не лікує – він учить, як їх подолати, – виправила Поля.

– Ну, то навчуся, – погодився Максим. – Через «козла» на фізкультурі стрибати. Втру носа Черненкові, не він один тепер буде коником-стрибунцем.

Поліна наморщила лоба, переварюючи почуте.

– Ви... ти це серйозно?

– Як ніколи! – запевнив її Білан. – Коли в тебе перше побачення з учителем?

– Сьогодні ввечері. Ми вже домовилися з Софійкою, вона мене прикриє. Скаже, що ми домовилися разом іти на забаву...

– Хто кого забавляє? – поцікавився Денис.

– Ніхто нікого, – пояснила Мавка. – Сам себе забавляєш. У нас забавою називають будь-яке зібрання. Ось ви до мене в гості приїхали – маєте забаву. До однокласника на вечірку пішли нові фільми дивитися чи музику слухати – теж забава.

– Значить, сьогодні ввечері і я матиму гарну цікаву забаву, – підсумував Максим Білан.

10. Назад дороги нема

Поліна не встигла оговтатися, як її нові друзі обговорили всі деталі.

– Не можу я нікого везти з собою – це проти правил, – опиралася дівчинка.

– Правила для того й існують, аби їх порушувати. І ти не боїшся це робити. Отже – робиш сміливий вчинок, перемагаєш боягузтво, – пояснив Максим, і всі з ним погодилися. Оксана навіть у долоні заплескала – не думала, що Білан так швидко вихід знайде.

– До того ж, Полю, в нашого Білана, нового учня вашого вчителя, буде квиток у перший ряд – живі гроші, – зауважив Денис, і тепер у долоні заплескала Мавка: Черненко, якого вона ще сьогодні вранці вважала трошки відлюдкуватим, починав їй подобатися. Бо підходив до всього, що відбувається, зі

звичайнісіньким хлопчачим розумом.

– І остання причина, чому я повинен іти з тобою, – усе має шанс залишитися між нами, – підвів ризику під простим планом Максим. – Інакше доведеться поставити до відома твого милого тата. Чого не хочеться ні тобі, ні мені, а вчителю – поготів.

Це остаточно переконало Поліну, і далі всі вже домовлялися, як і коли виберуться з дому. Коли настала черга шукати членські внески, вийшла несподівана затримка. Виявляється, ні в кого з чотирьох не було такої суми. Батьки видали кожному з них на якісь витрати, знаючи, що на фестивалі учасників забезпечать належним харчуванням. Приймаючи в себе друзів доньки, пані Люба звичайно ж не вимагала з них грошей – подібне навіть уявити неможливо. А в суботу за всією компанією приїде Білан-старший і відвезе їх до Києва на власному автомобілі, що теж не передбачає ні для кого з гостей додаткових витрат.

Мавка знала, де мама тримає гроші. Але поцупити їх, як Поліна, вона не збиралася – адже в такому разі сама стане злодійкою, нехай і мимоволі. Допускати цього в жодному разі не можна.

Проте вихід усе одно знайшовся. Максим запропонував усім скласти в бейсболку Дениса все, що лишилося від кишенькових грошей, виданих батьками на дорогу. Найбільше лишилося, як не дивно, в Черненка – мама не змогла виділити йому великої суми, через те хлопець трошки соромився і не дуже витрачався на різні сувеніри та інші дурниці. Гроші тримав у старому гаманці, гаман сховав на самому дні наплічника. Коли Максим і Оксана скинули до його запасів свою решту, виявилось, що не вистачає десятки. З цим Мавка пообіцяла допомогти і вже за п'ять хвилин розповідала пані Любі, на яку цікаву забаву хоче ввечері піти з Поліною. Тому їй потрібні хоча б десять гривень, щоб мати при собі якусь невеличку копійку на кока-колу.

Назар Жупанський підтвердив: він дозволив доньці сьогодні ввечері піти кудись із її приятелькою Софійкою. Навіть дзвонив попередньо її батькам і цікавився, чи ті в курсі справ. Звісно, що в курсі – Софійка навішала своїм такої самої локшини про забаву, як і було домовлено з подругою.

– Не втомилися? – запитала лиш пані Люба своїх гостей.

– Ще наспимося, – відповіла за всіх Оксана. – Бачте, як все гарно складається – після неприємностей з'являються нові друзі.

– То правда, – погодилася пані Люба. – Але, хлопці й дівчата, найпізніше, коли ви мусите бути вдома, – двадцять друга нуль-нуль. Ми можемо вам довіряти?

– Аякже! – напустив на себе солідності Максим, і пані Люба з паном Назаром не змогли стримати сміху.

Аж тепер всі помітили: день добігав до вечора і стрілки годинника наближалися до шостої. Швиденько випивши ще чаю, аби остаточно заспокоїти господиню, компанія нарешті вибралася з дому. І на вулиці всі раптом відчували, наскільки серйозними стали. Після висновків, зроблених Максимом, ця пригода вже перестала здаватися грою.

Куди їхати, Софійка пояснила. Всі п'ятеро сіли у трамвай, і Поля сказала вийти, щойно він виїхав з центру міста. Білан сам міг би дуже швидко заблукати між цих вуличок. Тоді як Поліна і Мавка орієнтувалися тут якщо не з заплющеними очима, то, в усякому разі, дуже впевнено.

Потрібний будинок стояв у самому кінці покрученої вулички, вимощеної вже не бруківкою, а старим порепаним асфальтом. Це була стара триповерхова кам'яниця, що мала один під'їзд, обладнаний на диво новими металевими дверима з кодовим замком. Смикнувши за ручку і переконавшись, що зачинено, Поліна впевнено натиснула певні кнопки. Клацнуло, двері піддалися, і дівчинка боязко ступила в тьмяну середину, де відгонило котами.

– Добре, що тепер ми всі знаємо це місце, – зауважив Максим. – Лишайтеся тут. Коли б що сталося... Словом, краще не думати, але, Денисе, ти знаєш, як діяти в разі чого.

– Будь спок, боягузе новоспечений, – Черненко всіляко намагався зберігати спокій, хоча зовнішній вигляд цього будинку й середина під'їзду наганяли на нього тривогу. – Давай повертайся сміливим.

Зібравшись з духом, Білан теж переступив поріг будинку. Невідомо для чого причинив за собою двері, дочекавшись, поки клацнув замок. Все, дороги назад нема. Треба рухатися тільки вперед, аби справді ніхто не здумав вважати його

боягузом.

Хоча, чесно кажучи, опинившись у цьому моторошному під'їзді не менш страхотливого будинку, Максим Білан зізнався собі – він справді починає боятися. І це правильно – він же зібрався вступати до Клубу Боягузів.

11. Темний коридор

– Де ти там? – почулося згори. – Йди за мною, тільки обережно...

Максим, скрадаючись, піднявся кам'яними сходами на другий поверх. Перший і третій, як він помітив, усе ж таки освітлювалися тьмяними лампочками. А тут, на другому, не світилося нічого. Більше того – тут були тільки одні двері. Видно, відчувши його подив, Поліна пошепки пояснила:

– У старих будинках мешканці займали по одному поверху. Квартири досить великі та просторі. Тому раніше тут жили три заможних родини. Потім, коли помінялася влада, сюди напхали народу і зробили комуналки. Тепер бізнесмени їх розселяють. Бачив двері? Хтось усе це викупує потроху...

– Учитель ваш? – тихенько гмикнув Максим.

– Я тобі про будинок кажу. Сама тут вперше. Хто він такий – не знаю.

– Давай знайомитися.

Білан провів рукою по одвірку, шукаючи кнопку дзвінка. Та пальці наткнулися лише на те місце, де вона колись була. Завагавшись на мить, хлопець кілька разів стукнув кісточками пальців у старі двері. Зсередини панувала тиша. Він постукав сильніше, а тоді взявся за металеву ручку і повернув її.

Вона піддалася. Двері з рипом прочинилися.

Не сподіваючись на таке, Поліна, зойкнувши, відсахнулася. Якби Максим прийшов у таке місце сам, він би теж злякався і, чесно кажучи, не пішов би далі. Але поруч із дівчинкою він мусив здаватися сміливим. Тому ступив до помешкання першим. Поля посунула за ним, автоматично причинивши двері.

Навіть якби Максим хотів роздивитися, що тут таке, все одно не зміг би. Всередині було темно, лиш десь попереду на стіні стрибали відблиски незрозумілого походження. Розвівши руки в сторони, хлопець торкнувся пучками пальців правої до стіни. Торкнутися стіни з лівого боку він зміг, лише посунувши на два кроки ліворуч. Передпокій у цій старій кімнаті був не величезним, проте досить просторим.

Перш ніж рухатися далі, назустріч відблискам, хлопець легенько відсторонив Поліну, підійшов до вхідних дверей. Очі ще не звикли до темряви, він далі вивчав обстановку навпомацки.

Пальці намацали автоматичний замок. Значить, зробив висновок Максим, у разі чого тут можна зачинитися зсередини. Одначе двері залишили відкритими. Отже, той, хто тут є, хоч би хто він був, чекає на гостя. І, очевидно, нічого справді страшного в цьому Клубі Боягузів із ними не станеться – інакше двері б щільно зачинилися за ними.

Заспокоївши самого себе такими висновками, Білан, знову відсторонивши Поліну, обережно рушив уперед, тримаючись за стіну правою рукою. Раптом стіна скінчилася, і хлопець, зробивши наступний крок, вийшов просто в інший коридор. Відразу стало ясно, що тут відблискує.

Вздовж стін по всій довжині темного коридору горіли свічечки.

Вони були недостатньо яскравими та великими, щоб освітлювати все приміщення. Та свічок і світла від них вистачало, аби створити ілюзію світлої стежки – шляху, який веде до нового життя: по-іншому Максим це не сприйняв. Придумано дотепно та з певним розрахунком, нічого не скажеш.

Відразу ж згадалася Дорога з Жовтої Цегли, з якої не можна звертати і яка приведе всіх мандрівників до Смарагдового Міста. Чи до Країни Оз[2 - Країна Оз – чарівна країна, куди мандрують герої казки американського письменника Френка Баума «Чарівник з країни Оз». Свого часу її переспівав російський

письменник Олександр Волков, назвавши свою казкову повість «Чарівник Смарагдового Міста». У казці чарівник Гудвін, який виявився насправді спритним фокусником, узявся виконати бажання кожного з героїв і наділити їх по черзі розумом, добрим серцем та хоробрістю.] – що кому більше подобається. У будь-якому разі наприкінці шляху чекав чарівник, що виконає всі бажання, серед яких – зробити сміливим Лева-боягуза.

Освітлений свічками коридор завершувався причиненими дверима. Мабуть, вони вели до великої кімнати.

– Це ти? – прозвучало раптом у тиші. Голос луною відбився від стелі, й по тілу Білана зрадливо побігли мурашки. Він хотів відповісти, та вчасно зупинився. Запитання повторилося, і Поліна, зрозумівши, що треба робити, озвалася:

– Так... Я прийшла...

– Ти боїшся? Тобі страшно?

– Т-так, – дівчина не грала, їй справді було не по собі.

– Тоді ти прийшла за адресою. Тут ти перестанеш боятися. Йди сміливо, роби перші кроки до сміливого життя! Вперед! Я чекаю на тебе!

Голос звучав рівно і явно був записаний на магнітофонну плівку. Все це дедалі більше нагадувало Біланові ту казку про чарівника Гудвіна. Але одне діло – читати. Навіть коли перед тобою розігрують виставу у спеціально призначеному для цього місці – теж нічого. Все, що відбувалося тут і тепер, попри всю надуманість та бутафорію, було справжнім.

Придумав усе це, очевидно, не добрий дядечко. Саме це і лякало.

Максим пропустив Поліну вперед, а сам пішов за нею, буквально дихаючи їй у потилицю. Мабуть, це трошки заспокоювало її – рухалася дівчинка впевнено. Перетнувши напівтемний коридор, вона простягнула руки і штовхнула двері.

Вони легко піддалися.

Максима і Поліну враз засліпило яскраве світло.

12. Учитель

Світила потужна лампа, встановлена біля стіни й спрямована просто на двері.

Більше жодного світла тут не було. Коли б ця лампа горіла тут раніше, її світло пробивалося б крізь щілину між дверима та підлогою. Значить, дійшов висновку Максим, її засвітили, щойно гості прочинили двері.

Далі події почали розвиватися швидко і явно не за планом, передбаченим мешканцем цієї дивної квартири.

– Чому ти не сама? – роздратовано крикнув, тепер уже не з магнітофонних динаміків, цілком нормальний, навіть трошки шепелявий чоловічий голос.

Яскраве світло згасло, на якусь мить зануривши гостей у темряву. Та майже відразу під стелею засвітилася звичайна лампочка, і коли в очах перестало блимати, Білан нарешті роздивився того, хто називав себе вчителем.

Ним виявився невисокий на зріст чоловік. Обличчя облямовувала акуратна борідка. Зате на голові волосся не було – старанно поголений череп блищав у світлі лампочки. Бородань був досить дивно вдягнений: білі штани, червоні туфлі й піджак зі стоячим комірцем, застібнутий на всі гудзики. Очі бородань закривав темними окулярами, які він, щоправда, відразу зняв, щойно побачив двох гостей замість очікуваної дівчини.

Нічого лиховісного в учителєві не було. Навпаки, він нагадав Біланові якогось надто ексцентричного троля.

– Добрий вечір, – привітався хлопець.

– Що це означає, я тебе питаю? – не зважаючи на привітання, учитель наставив указівного пальця на Поліну, і Максим звернув увагу на ніготь – давно не стрижений, великий, гострий та пофарбований чорним лаком.

– Їй стало страшно йти самій. Тому вона попросила мене провести, – ляпнув Білан перше, що прийшло в голову. – Тут же в Клуб Боягузів приймають, правильно?

– Нікуди тут не приймають! Давайте, катайте звідси! – грубувато звелів учитель, і Максим не здивувався б, якби той раптом затупав ногами.

– Розумію, що тут свої правила і я їх порушив, – торохтів хлопець. – Але в мене виняткова ситуація. До того ж – ось! – він сягнув рукою в задню кишеню джинсів, витягнув старанно зібрані купюри, простягнув бороданю: – Ось, ось, візьміть! Я порядки знаю!

Побачивши гроші, учитель одразу заспокоївся, спритно вихопив їх з Максимової правиці, швиденько перерахував. Зібрані спільними зусиллями сто гривень зникли в кишені чорного піджака бороданя.

– З цього треба починати, – промовив він, вимовляючи «ц» замість «ч» – вийшло «поцінати». – Ласкаво просимо до Клубу Боягузів! За нашими умовами, кожен новий боягуз дійсно повинен привести з собою ще одного товариша. Але – не одразу, а після того, як...

– Я знаю, – перебивати старших невічливо, тільки сьогодні Білан плювати хотів на хороші манери. – Потрібні для вступу в клуб гроші я вкрав у своєї бабусі. Вона старенька, проте дуже сердита. Якщо вдома дізнаються, що я образив бабусю, мені будуть непереливки!

Учитель задоволено провів себе по лискучій лисині. Потім так само задоволено пройшовся кімнатою, в якій, як встиг роздивитися Білан, не було жодних меблів, крім величезного старовинного крісла. Обійшовши хлопця з дівчиною по колу, бородань зупинився біля Поліни, поклав руку їй на голову, трошки попестив.

– Це – доля! – прорік він. – Знаєте, любі мої друзі, це справді доля. Тебе Поліною звати?

– Так, – відповіла Поля.

– Тебе рекомендувала така мила дівчинка Софійка?

– Так.

– І ти боїшся не чогось конкретного, а просто боїшся? Відчуваєш страх, пояснення якому немає?

– Угу.

– А тебе, друже, як звати? – Тепер долоня вчителя перемістилася на маківку Білана.

– Максим, – назвався хлопець.

– Чого ж ти боїшся? Розкажи вчителю про свої страхи, не бійся. Власне, ти можеш боятися тут. Ти приніс сюди свої страхи. Але кожного разу, виходячи звідси, ти залишиш мені частину своїх страхів. Отже, ти боїшся...

– Уроків фізкультури, – Максим майже не брехав. – Не можу через «козла» перестрибнути. З мене всі сміються, а я все одно боюся. Перечеплюся, вдарюся, буде боляче – це більш неприємно, ніж коли з тебе ірже весь клас.

Учитель позадкував, картинним рухом вмовився в кріслі, закинув ногу на ногу.

– Бачиш, Полю, друг, якого ти привела, може розказати, чого саме боїться. І він не побоявся прийти сюди. А ви, дівчатка, самі не знаєте, чого боїтеся. Тому природа ваших страхів мені невідома. Отже, ефект від моїх уроків переважно дорівнює нулю. Ось, Максиме, яке в нас у клубі горе – вчащають до мене в основному дівчатка. Хлопці теж бояться. Але ще більше вони бояться сказати комусь, що бояться. Отак. Ти прийшов. Значить, бажання подолати страх у тебе сильніше за сам страх. Я не дуже заплутав тебе?

– Ні, мені все зрозуміло.

– Чудово! – учитель лягнув у долоні. – Тоді ми зробимо так. Поліну на сьогодні відпустимо. Ми познайомилися. Ти зробила вже два сміливих вчинки – виконала потрібне для вступу завдання і, попри сувору заборону, привела сюди свого друга. Ти молодець, Поліно! Я вношу тебе в десятку своїх кращих нових учениць! Я пишаюся тобою, дівчинко! Тепер іди, а ми з Максимом продовжимо нашу

чоловічу розмову.

Такої домовленості не було. Вони повинні піти звідси разом.

Але коли вони йшли сюди, то не знали, що на них чекає за цими дверима. Вони вже один раз зіграли проти встановлених учителем правил. Порушувати їх вдруге означало ризикувати. Чим – не ясно, та новим членам Клубу Боягузів якось не хотілося перевіряти це на собі.

Поліна, зустрівшись на мить поглядом із Максимом, подякувала вчителю за високу оцінку і пішла, не озираючись. Що б не сталося, внизу чекає ціла компанія друзів. Кроки дівчинки стихли.

Максим залишився з учителем сам на сам.

13. Срібна табакерка

Якийсь час бородань міряв кроками кімнату з кутка в куток, потираючи руки і буркочучи щось собі під ніс. Усякий раз проходячи повз Білана, він на мить зупинявся, тріпав його по плечу і знову продовжував свій дивний ритуал.

А потім почав виробляти щось зовсім чудернацьке. Мугикаючи одному йому відому та зрозумілу мелодію, вчитель викинув дивне танцювальне колінце, закружляв довкола своєї осі, мов балерина, підстрибнув цапом, наче хотів доскочити до лампочки під стелею. Нарешті відбив моряцьку чечітку і метеликом пурхнув на диван. Ляснув долонями по колінах, широко посміхнувся, показавши хлопцеві щербатого рота.

– Не дивуйся, друже, – по-панібратському промовив він, ніби вони були знайомі з Максимом із самого дитинства. – Просто я нарешті дочекався того, що мені треба, і того, кого найдовше чекав. Не розумієш? – Білан похитав головою. – Поясню дуже коротко і ясно. Бо якщо буду говорити довго, починати доведеться від царя Гороха. Ну не зовсім від царя, але від графа Потоцького – так точно. Знаєш, хто такий граф Потоцький?

– Державний політик Австро-Угорської імперії позаминулого століття. Намісник Галичини, поціновувач мистецтв і любитель французької архітектури, – чітко, мов на справжньому уроці, відчеканив Максим.

– Ти ба, для своїх років ти досить багато знаєш, – задоволено гмикнув учитель. – Це прекрасно, пояснювати тобі доведеться ще менше. Як палкий прихильник мистецтв граф Потоцький часто приймав у себе музикантів. Одного разу в нього гостювали італійці, відомі поціновувачі класичної опери. Переспівати італійських тенорів, хлопче, треба вміти! Але один молодий львів'янин, єдиний син збіднілих міських аристократів, сімнадцятирічний Зенон Драгомир, вразив не лише балуваних гостей, а й самого графа. Тенору-самоуку довго аплодували стоячи, – учитель, захопившись розмовою, скочив на ноги і кілька разів ляснув у долоні, ніби показуючи, як це робилося. – Потім юнака за особистого сприяння Потоцького відправили до Італії вчитися. З тим, аби потім Драгомир повернувся на батьківщину і розвивав українське оперне мистецтво. Та це все насправді дрібниці! Бо в той день, коли Зенон співав для пана Потоцького та його гостей, один італійський граф так розчулився, що подарував талановитому хлопцеві срібну табакерку. Наступного дня італієць сам приїхав до Драгомирів, сховавшись до ювеліра, і той написав на табакерці дарчий напис. Ось цей напис і робить сьогодні подарунок ціннішим за золото. Цікава історія?

– Повчальна, – погодився Білан, не розуміючи, до чого веде дивний бородань і яке всі ці старожитності мають відношення до Клубу Боягузів.

– Після того випадку рід Драгомирів відродився. Відкидаючи всі подробиці, з яких, коли є бажання, можна скласти цілий авантюрний роман, скажу: нині у Львові тихо і скромно живуть нащадки того самого Зенона Драгомира. Власник срібної табакерки заповів, аби вона переходила в спадок лише по чоловічій лінії. Але сталася несправедливість, заповіт порушено, – учитель витримав театральну паузу. – Власницею срібної табакерки тепер є така собі пані Варвара Нагорняк, яка до одруження носила прізвище Драгомир. Її чоловік Мирослав Нагорняк – композитор. Такий собі композитор, між нами кажучи. Вони вже старенькі, обом за сімдесят. Табакерку тримають удома. Не на видному місці – ховають у шухляді. Кілька разів на рік дістають з нагоди якогось свята, і все. Постійно вдома сидять, виходять тільки в оперу чи філармонію. Словом, якщо є якийсь класичний концерт чи оперна вистава.

Максим зовсім перестав стежити за ходом думки вчителя, тому вирішив знахабніти і перервати його:

– Все це дуже цікаво. Але я тут до чого?

Бородань якось дивно подивився на нього, потім ляснув себе по лобі:

– Справді! Я вибрав тебе, бо ти – хлопець. Не просто хлопець, а боягуз, котрий має сміливість визнати себе таким. І має бажання побороти свій страх. Я не помиляюся?

– Ні, – про всяк випадок підтвердив свій намір Білан.

– Для цього я придумав свій Клуб Боягузів. Це єдине місце, де з боягузів не сміються і справді хочуть їм допомогти. Я думав, сюди почнуть приходити хлопці і я знайду того, хто мені потрібен. Хто стане моїм найкращим учнем. Але сюди вчашали майже самі дівчатка, які не годяться для головного випробування на сміливість. Бо гроші – це важливе, але не основне. Хочеш, доведу?

Царським жестом вийнявши з кишені принесені Максимом гривні, учитель простягнув їх хлопцеві.

– Тримай. Тримай, кажу. Ти принесеш мені щось набагато важливіше, ніж сто гривень. Ти принесеш мені срібну табакерку. Гордість роду Драгомирів. Те, що належить мені по праву!

14. Дідусева бібліотека

Коли Максим вийшов із Клубу Боягузів, на місто вже впевнено лягали теплі червневі сутінки.

Від почутого в Білана голова йшла обертом. Тому він до ладу не зміг пояснити іншим, які чекали на нього неподалік від будинку, що саме відбувається. Оксана першою зрозуміла стан хлопця, тому цикнула на всіх, і додому до Мавки компанія поверталася мовчки.

Вдома на гостей уже чекав Мавчин тато, пан Микола. Поліна неабияк здивувалася, що тут був не лише її тато, а навіть її мама. За цей короткий час пані Люба встигла так здружитися з Назаром Жупанським, що просто не відпустила його без вечері. А він у свою чергу запитав дозволу запросити ще й свою дружину. Тепер Чепеляки і Жупанські збиралися дружити родинами.

– Уяви собі, Мавко! – вигукнула пані Люба після того, як дорослі дружно похвалили дітей за вчасне повернення додому. – Виявляється, пан Назар – це той самий Назар Жупанський, який складає чудові пізнавальні кросворди для наших газет і випускає цілі збірники кросвордів, із якими я не нудьгую, коли кудись іду у відрядження! Ми ще не скоро наговоримося!

– Ми вже вас заморили, – делікатно сказав Назар Жупанський. – Зловживати вашою гостинністю не хочемо. Може, зберемося якось у суботу?

– Але півгодини ще побути можна! – тоном, який не припускає заперечень, мовив Мавчин тато. – Дітвора поки що нехай поспілкується.

Саме цього друзям і треба було. Не дізнавшись, чим закінчилася розмова Максима з учителем, Поліна категорично відмовлялася йти додому. Тепер у них був час на обмін враженнями.

Не змовляючись, всі пішли за Максимом у бібліотеку. Причинивши за останнім двері, Білан пояснив:

– Я відчуваю, що мені тут найкраще думається. В Києві для цього в мене є спеціальне місце, Бабусіна хата називається. Черненко знає, і Оксана там бувала. А тут, виходить, дідусева бібліотека, зібрання розумних книжок. Тут ще краще думається.

– Не тягни kota за хвіст! Манера твоя дурна! – поквапив його Білан.

Історію про срібну табакерку Максим переповів ще коротше, ніж її розповідав учитель. Бачачи, що ніхто поки що нічого толком не второпав, він повів далі:

– Цей ваш учитель, Полю, справді шкільний учитель. Тільки, як він каже, зі школи його вигнали невігласи та дурбецали, котрі не розуміють сучасних прогресивних

методів підліткового виховання. Звати його Василь Драгомир, він сам так сказав.

– Родич? – запитала Оксана.

– Якщо йому вірити – один із прямих нащадків Зенона Драгомира. Той самий нащадок по чоловічій лінії, якому несправедливо не перейшла в спадок дорогоцінна срібна табакерка. Тепер учитель Драгомир хоче її вкрати.

– Нічого собі! – вигукнув Денис. – І треба було такий город городити? Пішов – і вкрав, чого простіше?

– Не кажи, – заперечив Максим. – Він сам мені зізнався, як на сповіді, довіру так виказував. Подружжя Нагорняків – скромні пенсіонери. З квартири вдвох майже не виходять, дома постійно хтось є. Єдиний виняток – концерти чи опера. У цю п'ятницю, тобто – післязавтра, Драгомир пошле їм квитки на концерт у філармонії. Він уже давно придумав, як це зробити – щось типу благодійного подарунку родині призабутого композитора. Причому квитки дорогі будуть, а в певний час за Нагорняками під'їде спеціально замовлене таксі. Воно ж забере їх після концерту додому. Все це, звісно ж, буде оплачене вчителем із так званих боягузівських членських внесків.

– Він це теж тобі розповів? – недовіжливо запитала Мавка.

– Не такий уже вчитель і дурний – повністю карти розкривати. Але я по дорозі поміркував – інша думка просто не запрошується. Де б Драгомир іще гроші взяв? Срібна табакерка, так собі думаю, йому теж не на добру пам'ять потрібна. Срібло саме по собі дешевше за золото. Саме срібло – раз, італійська робота – два, антикварна річ – три, дарчий напис на фамільній реліквії – чотири, подарунок друга графа Потоцького – п'ять. Усе це вкупі робить срібну табакерку дуже цінною.

– Ну, а твоя яка роль? – нетерпеливився Денис.

– Подолати свій страх. Залізти через кватирку в помешкання Нагорняків, поки хазяїв не буде. Відчинити двері зсередини – замок там досить простий. Учитель каже – треба тільки ручку повернути. Потім він сам зайде, візьме табакерку – і все. Нагорняки не відразу помітять пропажу. Слідів пограбування так само не буде. Я ж позбудуся страху, вчитель обіцяв. Для такого завдання дівчатка не

годяться. Ти, Поліно, полізла б через кватирку в чужу квартиру?

- Ніколи в житті! - щиро вигукнула вона.

- Бачиш! А нам такі речі цікаві. Тут же не просто вторгнення в чужу квартиру. Тут - ціла пригода, ще й довкола таємничої спадщини. Підступні родичі, законний спадкоємець, поновлення справедливості, сміливі вчинки - що може бути цікавішим та благороднішим? Комусь іще щось не зрозуміло?

- Мені! - озвалася Оксана. - Що ти збираєшся робити далі? І що робити нам?

- Я полізу в кватирку, - миттєво відповів Максим. - А вам... Для вас теж знайдеться робота для подолання страху.

15. Останній ривок

План дій обговорювали протягом наступного дня так старанно, що кінець кінцем почали вести розмову по колу, і Біланові це набридло.

Нарешті він попросив у Мавки аркуш паперу, сів за робочий стіл її дідуся, розписав по пунктах, що кому треба робити, і на цьому попросив розмови припинити. Краще в той час, що лишився, місто подивитися. Бо за цими всіма пригодами головних цікавинок гості так і не побачать.

А в п'ятницю під вечір вся компанія, пообіцявши пані Любі повернутися вчасно, вийшла з дому, і далі вже всі діяли за розробленим планом. Максим пішов раніше, бо чомусь вирішив: раптом хитрий учитель може придумати стежити за ним. Ще вчора Мавка і Поліна показали іншим вулицю, на якій жило подружжя Нагорняків. Будинок теж знайшли, навіть потрібне вікно побачили - на другому поверсі, у двір виходить...

Тепер, підійшовши до будинку сам, Максим зайшов у найближче підворіття, притулився спиною до холодної стіни, визирнув. Недовго чекав - таксі приїхало за двадцять сьома, літне подружжя вийшло з під'їзду, чоловік галантно допоміг жінці сісти в авто, вмовився сам. Щойно машина рушила, Білан вибіг зі свого

сховку.

Як і обіцяв учитель, під стіною лежала невеличка драбина. Дивно – ще вчора її тут не було. Значить, якимось чином він приніс її сюди сьогодні. Та ще й так, щоби ніхто на нього уваги не звернув. Тим більше що вулиця для такої справи дуже підходила: тиха, майже глуха, магазинів мало, тут і вдень мало хто ходить. А надто що залазити у вікно треба взагалі з дворика.

Ідеальний час, ідеальне місце, ідеальний план.

Подумавши так, Максим Білан приставив драбину до стіни, як наказував учитель. Таким чином, аби драбина стала збоку від вікна на першому поверсі: з нього хлопця могли випадково побачити.

Драбина виявилася старенькою і хиталася. Обережно, аби вона не посунулася донизу, Максим піднявся на рівень підвіконня другого поверху по вузьких щаблях. Тепер починалося найскладніше для нього – акробатична вправа. Черненко, поза сумнівом, упорався б з таким завданням краще. Та нема ради – треба самому викручуватися. Мало не втулившись у стіну, Білан вдихнув і на видиху відірвав ліву ногу від щаблини, переставивши її на підвіконня. Одночасно лівою рукою схопився за край вікна.

Максим завмер незграбною розкарякою між драбиною та підвіконням. Драбина зрадницьки хиталася, і він ризикував ось-ось утратити рівновагу. Щоб цього не сталося, Білан випередив події – посунувся далі по підвіконню, перехопився лівою рукою за край прочиненої кватирки, переніс на підвіконня другу ногу. Драбина відразу впала.

Та хлопцеві вона була вже не потрібна. Тримаючись обома руками за нижній край кватирки, Максим став ногами міцніше, просунув руку всередину. Потім засунув у прочинену кватирку голову. Вчитель правду казав: такий хлопець, як він, цілком здатен сюди прослизнути.

Далі все пішло швидше. Звиваючись вужем, не в змозі пояснити собі, як це йому вдалося, Білан протиснувся крізь квадратну кватирку всередину і вже там незграбно звалився на підлогу. Підвівся, потер забитий лікоть. Йому хотілося роздивитися, що тут і як, та не було на це багато часу. Якщо вони хочуть успішно здійснити свій план, план учителя повинен іти як по маслу.

Максим пройшов до передпокою. Як і було наказано, не вмикав світла. Намацав замок. Справді, нічого складного. Потягни – і він захопнеться. Впоратися з ним виявилось пара дрібниць. Клац-клац – і двері прочинилися. На порозі з того боку вже чекав задоволений Василь Драгомир.

– Ну, страшно було? – відразу запитав він. – Ти боявся чогось, хлопче?

– Зовсім ні! – Білан говорив щиру правду. Йому просто не було коли боятися.

– Бачиш! – гордо промовив учитель. – Значить, недаремно я все це затіяв. Хоч якась комусь користь від мого навчання буде.

– Дивне якесь у вас навчання, – обережно сказав Максим.

– Яке е, – розвів руками вчитель. – Його ще нетрадиційним іноді називають. Головне – аби користь, а як назвати – не штука. Все, колишній боягузе, тепер ти вільний від своїх страхів. І взагалі – вільний. Далі я вже сам.

Потрапивши в омріяну квартиру і збираючись заволодіти омріяною реліквією, Василь Драгомир забув про все на світі. На це Максим Білан і сподівався. Коли вчитель скрадливо пройшов до кімнати, хлопець позадкував, вислизнув із квартири і зачинив за собою двері. Автоматичний замок клацнув, та це нічого не означало – відчинити його зсередини простіше простого.

Ось тільки самі двері відчинялися всередину. Це Максим із Денисом довідалися ще вчора, коли піднімалися сюди, вивчаючи обстановку. І саме Черненко в решті-решт запропонував хуліганський, проте дуже простий план – як зачинити вчителя в квартирі.

Денис уже піднімався до квартири. За ним дріботіли дівчата. Черненко тримав у руці міцну мотузку – вчора вони знайшли потрібну в магазині господарчих товарів. Поки дівчата припинали один край мотузки до билець, хлопці пропустили другий край через дверну ручку і тепер натягували її.

Не встигли.

Василь Драгомир знайшов свою здобич швидше, ніж вони думали, і тепер відчиняв двері зсередини.

- Тягніть! - відчайдушно закричав Денис.

Три пари дівчачих рук вчепилися в мотузку і потягли її на себе. Прочинені вже двері від цього смикнулися і знову клацнув замок.

- Е, хто там бавиться! - почувся зсередини гнівний голос.

- Тягніть! Сильніше тягніть! - звелів Черненко. - Натягуйте, ми тут закріпимо!

Але замок знову клацнув, і вчитель смикнув двері на себе. Тепер вони прочинилися майже наполовину, Драгомир угледів у отвір Максима і люто гаркнув:

- Ти, боягузливе щеня! Зовсім осмів! Що це ви там придумали?

- Зараз побачиш, - просичав крізь зуби Білан, вовтузячись з мотузкою. Через плече кинув Денисові: - Поможі ім, БІГОМ!!!

Черненко все зрозумів. Одним стрибком скочив до дівчат, схопився за їхній край мотузки, скомандував «раз-два-три» і щосили смикнув разом з ними, вкладаючи в цей ривок увесь свій чемпіонський запал.

Не чекаючи такого напору, вчитель випустив з руки дверну ручку. Замок знову клацнув, Максим зробив останній рух, інші потягнули, натужили мотузку - і тепер вузол на зовнішній дверній ручці затягнувся міцно.

Навіть попри все бажання Василь Драгомир не міг вийти зі своєю здобиччю з обікраденої квартири. Припнута одним кінцем за бильця, іншим - до дверної ручки, мотузка міцно тримала двері й блокувала вихід. Але якщо її вперто смикати - можна вибратися з полону.

Та на цей випадок у Максима так само був спеціальний план. Ще простіший, ніж фокус із мотузкою. Головне завдання якого - вчасно втекти звідси.

І цей час настав.

16. Кінець Клубу Боягузів

Вся компанія встигла заховатися в тому самому підворітті, де трохи раніше вже ховався Білан.

З цього сховку вони бачили, як до будинку, де жили Нагорняки, приїхали майже одночасно міліцейська машина й кілька автівок, із яких швидко вистрибнули чоловіки та жінки з фотоапаратами. Один молодик навіть тримав у руці маленьку відеокамеру. Потрапляти на очі міліції – особливо після прикрої пригоди з Черненком – друзі не хотіли. А журналістів допоміг запросити Полінин тато. Назар Жупанський співпрацював практично з усіма популярними газетами й не дуже розпитував доньку, який саме сенсаційний репортаж можуть зробити журналісти в п'ятницю о сьомій тридцять вечора. Для цього треба лиш вчасно під'їхати за певною адресою. Своїй доньці Назар Жупанській довіряв і тому не надто допитувався, що це повинно бути і як Поліна про такі речі взагалі дізналася.

На ранок весь Львів гудів – міліція на очах у журналістів затримала злодія та афериста, який проник до квартири відомого композитора і намагався вкрасти фамільну реліквію. Зашкодили йому невідомі, які, до речі, розшукуються тепер для вручення нагороди.

– Не вірте, – відразу попередив Черненко. – Хочуть нас таким чином зловити.

– Все одно зловлять. Це лише питання часу, – зітхнула Оксана. – Полінин батько, думаєте, не дотумкав?

– Дотумкав, – погодився Максим. – Тільки я трошки спостерігав за ним. Не з тієї породи пан Жупанський, аби втягувати свою доньку в сумнівні історії. Здогадався – але вирішив промовчати. Хто-хто, а він точно знає, як після всього почнуть Поліну журналісти переслідувати. Все ж добре скінчилося. Думаю, він проковтне страву, яку Поля йому приготувала, про випадково підслухану розмову в кафе. Хто говорив, з ким, кому – немає різниці.

– Аби тільки ще так званий вчитель мовчав, – протягнув Денис.

– Ось тут можеш спати спокійно, – запевнив приятеля Максим. – Навряд чи він зізнається, що його якась дитлашня переграла. До того ж він не знає, хто ми і звідки. Та й взагалі... не вигідно йому. Адже тоді почнуться зовсім уже не потрібні розмови про його таємничий клуб.

Тут мов наврочив хто. До бібліотеки вбігла стурбована пані Люба, швидко окинула всю компанію поглядом, зупинилася на доньці:

– Мавко, Поліна тобі нічого такого не казала? Тільки чесно...

– Якого – такого? – щиро не зрозуміла маму Мавка.

– Дзвонить мені щойно пан Назар. А йому своєю чергою телефонувала мама Софійки, Поліниної подруги, з якою ви, здається, разом кудись ходили кілька днів тому...

– І що? – далі не розуміла Мавка, а решта затамували подих.

– Софійка впізнала цього злодія. Ну, якого вчора затримали, а сьогодні про нього і в газетах, і по телевізору... Виявляється, він називав себе якимось учителем, затягував підлітків у якийсь дивний Клуб Боягузів, гроші за це збирав... Софійка теж потрапила під його вплив. Міліція шукає потерпілих, зголошується вже другий десяток дітей. Яюсь усе це дивно, тобі не здається?

– Мамцю, – Мавка обняла пані Любу, – це справді жахливо, якщо це правда. Але ж ми всі недавно приїхали. А раніше я готувалася до фестивалю. Чесне слово, вперше про це чую. Та й не така вже я боягузка.

Може, пані Люба і продовжила б цю небезпечну для всіх розмову. Але все перервав дзвінок у двері.

Дуже вчасно нагодився Білан-старший, Максимів тато. Бо, крім усього іншого, був уже час обідати.

1. Заборонений прийом

– У нас немає виходу, – розгублено мовила Максимова мама.

– У нас є вихід! – впевнено гнув своє Білан-старший, Максимів тато.

– Але мене цей вихід не влаштовує, – вкотре повторила мама.

– Бачиш, – зауважив тато, – вихід все ж таки є. І ти з цим згодна. Просто цей вихід тебе чомусь не влаштовує. А оце вже інша річ.

Батьки сперечалися вже другу годину. Максим Білан мовчки зайняв позицію на кріслі, яке засунув у кут великої кімнати, і дивився на них, намагаючись ні словом, ні півсловом, ні рухом не нагадати про свою присутність. Хоча мав на це повне право: адже в цю мить вирішувалося його, Максима Білана, найближче майбутнє.

Після їхнього з Денисом Черненком та Оксаною Дорошенко повернення із Західної України, де ім мимоволі довелося пережити відразу кілька пригод і навіть приймати ризиковані рішення, не минуло й двох тижнів. Відтоді Денис із Максимом не бачилися. Їхні батьки, особливо Денисова мама, яка одна, без чоловіка, тягнула на собі трьох дітей, були переконані: ці двоє таких різних хлопців раптом стали кращими друзями і доповнюють один одного. Так само думала й Оксана, якій у квітні Білан із Черненком допомогли викрутитися з великої халепи.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Примітки

1

Гастролер – тут вживається не в значенні «артист». Гастролером називають злодія, котрий приїздить в інше місто, де його ніхто не знає, з метою скоїти злочин і швиденько втекти. Це називається «виїхати на гастролі».

2

Країна Оз – чарівна країна, куди мандрують герої казки американського письменника Френка Баума «Чарівник з країни Оз». Свого часу її переспівав російський письменник Олександр Волков, назвавши свою казкову повість «Чарівник Смарагдового Міста». У казці чарівник Гудвін, який виявився насправді спритним фокусником, узявся виконати бажання кожного з героїв і наділити їх по черзі розумом, добрим серцем та хоробрістю.

Купить: https://tellnovel.me/kokotyuha_andr-y/kolekc-ya-gad-v-zb-rnik

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)